

***Krzyże, kapliczki
i pomniki przydrożne
w Żurawicy***

Żurawica 2014

© Copyright by Parafia Rzymskokatolicka
pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy
ul. Św. Józefa 4
37-710 Żurawica

Tytuł: *Krzyże, kapliczki i pomniki przydrożne w Żurawicy*

Redaktor: *ks. Marian Hofman*

Opracowanie tekstu: *dr Elżbieta Dybek*

Projekt okładki: *ks. Marian Hofman*
Krzysztof Kamiński

Recenzja naukowa: *dr Stanisław Stępień*

Korekta tekstu: *Tomasz Szeleszczuk*

Zdjęcia: *Jan Krzysztof Mudryk Wiślicki*
dr Elżbieta Dybek
Krzysztof Kamiński

Projekt graficzny i skład: *Krzysztof Kamiński*

Druk: *Stowarzyszenie „Razem jest łatwiej” w Żurawicy*

Nakład : 500 egz.

Słowo wstępne

Jak pisał Tadeusz Seweryn „krzyże, kapliczki i figury przydrożne są to rozsiane w krajobrazie polskim modlitwy ludu rzezane w drzewie lub kute w kamieniu: materializacja uniesienia serc pobożnych”. Gdy wędrujemy po ulicach naszych parafii spotykamy ich wiele. Rzadko jednak zatrzymujemy się przy nich by podziwiać ich piękno. Jeszcze rzadziej zastanawiamy się skąd się wzięły, kto je ufundował i w jakim celu. A one były i są świadectwem ducha głębokiej pobożności i przejawem miłości do Boga kolejnych pokoleń.

Jestem bardzo wdzięczny, że została przygotowana publikacja, która przedstawia inwentaryzację kapliczek, figur i krzyży przydrożnych w obu żurawickich parafiach.

Na szczególne słowa uznania zasługuje pan Tomasz Szeleszczuk, który przygotował wniosek na tę publikację i doprowadził do szczęśliwego końca jego realizację.

W swoim podziękowaniu pragnę wyróżnić panią dr Elżbietę Dybek, która zebrała informacje na temat krzyży, kapliczek i figur i na ich podstawie przygotowała materiał do druku .

Słowa podziękowania kieruję do pana Jana Krzysztofa Mudryk Wiślickiego, który wędrując po miejscach związanych z życiem jego przodków, włączył się w bezinteresowną pomoc i wykonał większość zdjęć małej architektury sakralnej. Dziękuję także panu Krzysztofowi Kamińskiemu, który wykonał zdjęcia z terenu parafii pw. Św. Andrzeja Boboli.

Swoją wdzięczność pragnę również wyrazić panu dr. Stanisławowi Stępniewi, Prorektorowi Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu, za cenne uwagi oraz podjęcie trudu napisania recenzji.

Wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej publikacji, a szczególnie osobom, które chętnie udzielały wywiadu i opowiadały o kapliczkach, figurach i krzyżach przydrożnych, składam serdeczne „Bóg zapłać”.

Ks. Marian Hofman

Krzyże, kapliczki i pomniki przydrożne w Żurawicy

Historia regionalna, czyli dzieje „małej ojczyzny”, są bliskie wszystkim osobom, które zamieszkują dany teren, bądź z niego pochodzą, a także wciąż budzi zainteresowanie zarówno naukowców, jak i jej mieszkańców. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom, dążąc do szerszego upowszechnienia wiedzy historycznej dotyczącej Żurawicy oraz odpowiadając na apel Akcji Katolickiej z 2010 roku w sprawie opracowania dokumentacji o miejscach kultu, przygotowano niniejszą publikację, jako zadośćuczynienie za minioną „akcję” usuwania krzyży z przestrzeni publicznej.

Pierwsza wzmianka źródłowa o Żurawicy pochodzi z 1387 roku, wówczas królowa Jadwiga nadała Jaškowi ze Sprowy trzy wsie zwane Żurawica i czwartą – Monaster. W dokumencie podana jest dokładna nazwa tylko jednej z nich, tj. Żurawicy Wielkiej¹. W 1388 roku król Władysław Jagiełło – na prośbę owego właściciela Żurawicy, Jaška ze Sprowy – zezwolił na lokację na prawie niemieckim omawianej wsi². Parafia rzymskokatolicka została utworzona 30 lipca 1406 roku³. Wcześniej też, bo co najmniej od 1507 roku, istniała tam parafia obrządku wschodniego⁴.

Obecnie na terenie Żurawicy funkcjonują dwie rzymskokatolickie jednostki parafialne: Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP oraz Parafia pw. św. Andrzeja Boboli. W skład Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy wchodzi część miejscowości Żurawica, która rozciąga się w kierunku wschodnim od głównej drogi prowadzącej z Przemyśla do Jarosławia oraz część wsi Bolestraszyce, tzw. Lisa Góra (zwana także Łysą Górą). Historycznie biorąc jest to część parafii, która pozostała przy placówce macierzystej, po oddzieleniu od niej, po II wojnie światowej części terytorium, na którym erygowano nowe parafie w: Bolestraszycach⁵, Małkowicach⁶, Buszkowicach⁷ oraz wspomnianą już w Żurawicy pw. św. Andrzeja Boboli⁸. Ta ostatnia obejmuje terytorium miejscowości rozciągające się w kierunku zachodnim, od głównej drogi prowadzącej z Przemyśla do Jarosławia.

Na temat kapliczek, figur i krzyży przydrożnych w Żurawicy nie ma

---

¹ *Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kurasiowa, cz. IV, Wrocław 1969, nr 1074, s. 225-226.

² *Przywilej lokacyjny wsi Żurawicy z 15 września 1388 roku*, oprac. E. Dybek, Przemyśl 2009.

³ *Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. V, Wrocław 1970, nr 1196, s. 59.

⁴ Z. Budzyński, *Sieć parafialna prawosławnej diecezji przemyskiej na przełomie XV i XVI wieku. Próba rekonstrukcji na podstawie rejestrów podatkowych ziemi przemyskiej i sanockiej*, w: *Polska – Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa. Studia z dziejów chrześcijaństwa na pograniczu etnicznym*, red. S. Stępień, t. 1, Przemyśl 1990, s. 152.

⁵ *Akt erekcyjny Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Bolestraszycach z 2 listopada 1945 roku* – Archiwum Parafialne Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Bolestraszycach; *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej z 1997 roku, Album*, Przemyśl 1997, s. 515.

⁶ *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej z 1997 roku*, s. 519.

⁷ Tamże, s. 333.

⁸ *Akt erekcyjny Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli w Żurawicy z 4 sierpnia 1992 roku* – Archiwum Parafialne Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy; *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej z 1997 roku*, s. 525.

bezpośredniego opracowania, ale pośrednio, to zagadnienie opisują trzy prace. Pierwsza z nich jest autorstwa ks. Kazimierza Ryczana (obecnie biskupa diecezji kieleckiej), pt. *Inwentarz kapliczek i krzyży w parafii Żurawica*, jest to praca seminaryjna napisana w 1962 roku⁹. Drugą, pt. *Kult krzyży i kapliczek w dekanacie Żurawica*, opracował w 1999 roku, jako pracę magisterską, ks. Bartosz Rachwał¹⁰. Trzecia, która tylko w części dotyczy omawianego tematu, to praca magisterska Agaty Wołk-Potocznej pt. *Parafia Żurawica w latach 1900-1939*, napisana w 2002 roku w Krakowie (na ówczesnej Papieskiej Akademii Teologicznej, obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II), w której znajduje się podrozdział kapliczki i krzyże przydrożne¹¹.

W prasie lokalnej można znaleźć artykuły poświęcone konkretnym krzyżom czy kapliczkom. I tak np. „Niedziela” w dodatku przemyskim z dnia 4 czerwca 2000 roku, zamieszcza artykuł autorstwa Zbigniewa Faca poświęcony krzyżowi, który został postawiony na placu Polskiego Domu Katolickiego¹². Natomiast „Wiadomości Żurawickie” z 2010 roku zawierają artykuł ks. Mariana Hofmana pt. *85 rocznica poświęcenia figury Matki Bożej na rondzie w Żurawicy*¹³, w tym samym czasopiśmie z 2013 roku znajdują się dwa artykuły tego samego autorstwa pt. *1. rocznica poświęcenia stacji Drogi krzyżowej przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*¹⁴ oraz *2. rocznica poświęcenia pomnika bł. Jana Pawła II przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*¹⁵.

Powyższe opracowania są albo częściowe, albo ukazują stan sprzed wielu lat, jak również terytorialnie nie obejmują całego omawianego obszaru. Od tamtego czasu wiele się zmieniło. Jak widać, stan inwentaryzacji jest niekompletny i nieaktualny. W niniejszej publikacji chcielibyśmy przedstawić inwentarz kapliczek, figur i krzyży przydrożnych według stanu na lata 2013 i 2014 na terenie obu parafii żurawickich. Materiał w niej zawarty jest oparty na relacjach zebranych od właścicieli i fundatorów kapliczek i krzyży, a także na wspomnianych wyżej artykułach i pracach naukowych.

Omawiając kapliczki, figury i krzyże przydrożne najpierw należy wymienić miejsca kultu religijnego, tj. kościoła. Kościół parafialny zawsze stanowił bowiem centrum, w którym skupiało się życie religijne wiernych. Tam też spełniano podstawowe praktyki religijne.

Obecny kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP został zbudowany

---

⁹ K. Ryzan, *Inwentarz kapliczek i krzyży w parafii Żurawica*, mps, Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, Przemyśl 1962.

¹⁰ B. Rachwał, *Kult krzyży i kapliczek w dekanacie Żurawica*, mps, Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1999.

¹¹ A. Wołk-Potoczna, *Parafia Żurawica w latach 1900 – 1939*, mps, Biblioteka Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2002.

¹² Z. Fac, *Jubileuszowy krzyż w Żurawicy*, „Niedziela”, 43(2000), nr 23(323) H, s.VI.

¹³ M. Hofman, *85 rocznica poświęcenia figury Matki Bożej na rondzie w Żurawicy*, „Wiadomości Żurawickie”, 2010, s. 25.

¹⁴ Tenże, *1. rocznica poświęcenia stacji Drogi krzyżowej przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, „Wiadomości Żurawickie”, 2013, s. 19.

¹⁵ Tenże, *2. rocznica poświęcenia pomnika bł. Jana Pawła II przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, „Wiadomości Żurawickie”, 2013, s. 2.

w 1889/90 roku¹⁶ i konsekrowany 13 maja w 1905 roku przez św. biskupa Józefa Sebastiana Pelczara¹⁷. Pierwszy zaś żurawicki kościół parafialny pod wezwaniem św. Mateusza i św. Katarzyny został uposażony przez ówczesnych właścicieli Żurawicy – Dobiesława i jego rodzonego brata Piotra w 1406 roku¹⁸, a także w tymże roku został wybudowany. Niestety w 1480 roku spłonął¹⁹. Następny kościół wybudowano w 1580 roku staraniem Sebastiana Lubomirskiego, a w 1797 roku odnowiono go dzięki pomocy Rudolfa Horodyskiego²⁰.

Na terenie parafii znajduje się stara kaplica cmentarna, która została wybudowana w latach 1905-1908 przez rodziny Jaksa-Rożenów i de Keczer Palvagos Fisherów. Jak wynika z tabliczki umieszczonej w kaplicy została ona poświęcona przez delegata biskupa Józefa Sebastiana Pelczara w 1908 roku²¹. W kaplicy tej odprawiano pierwszą stację pogrzebu do 2010 roku, do momentu poświęcenia nowej kaplicy cmentarnej postawionej w latach 2008-2010, staraniem Urzędu Gminy Żurawica²².

Będąc przy cmentarzu, należy wspomnieć także duży krzyż, który stoi na środku starej części cmentarza. Został on zbudowany z betonu w 1930 roku, w czasie gdy odnawiano i grodzono cmentarz. Pod krzyżem wybudowano cztery grobowce, w których są pochowani: ks. Michał Miksiewicz – proboszcz parafii rzymskokatolickiej w Żurawicy, zmarły w 1941 roku oraz ks. Wasyl Zalewski proboszcz przedwojennej parafii greckokatolickiej w Żurawicy. Po ukończeniu budowy krzyż poświęcił ks. Michał Miksiewicz²³.

Druga parafia istniejąca w Żurawicy, to wspomniana parafia pw. św. Andrzeja Boboli. Została ona utworzona przez arcybiskupa Ignacego Tokarczuka, na mocy dekretu erekcyjnego z dnia 4 sierpnia 1992 roku²⁴. Jej terytorium zostało wydzielone z parafii Żurawica pw. Niepokalanego Poczęcia NMP²⁵.

Budowę obecnego kościoła tejże parafii rozpoczęto 31 marca 1990 roku, według projektu mgr inż. arch. Jerzego Dawnisa z Przemyśla²⁶. Początkowo miał to być kościół filialny parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Kamień węgielny pod budowę świątyni został poświęcony 2 czerwca 1991 roku w Rzeszowie przez Ojca

---

¹⁶ Zob. szerzej, E. Sawuła, *Historia budowy kościoła parafialnego w Żurawicy*, w: *Dzieje Żurawicy. Studia i materiały*, t. 1, red. L. Fac, Żurawica 2010, s. 107-126.

¹⁷ A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 45.

¹⁸ E. Dybek, *Lokacja Żurawicy na prawie niemieckim*, w: *Dzieje Żurawicy. Studia i materiały*, t. 1, s. 21.

¹⁹ E. Sawuła, *dz. cyt.*, s. 108.

²⁰ Tamże.

²¹ Zob. szerzej, M. Duda, *Losy żurawickich nekropolii. Dawne nekropolie w Żurawicy*, w: *Dzieje Żurawicy. Studia i materiały*, t. 1, s. 132; A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 57; J. Boryło, *Mój pamiętnik. Dzieje i tradycje wsi Żurawica*, mps, Archiwum Parafialne Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy.

²² *Kronika Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, t. 1.

²³ A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 58.

²⁴ *Akt erekcyjny Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli w Żurawicy z 4 sierpnia 1992 roku*; *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej z 1997 roku*, s. 525.

²⁵ *Rocznik Archidiecezji Przemyskiej z 1997 roku*, s. 525.

²⁶ Tamże.

Św. Jana Pawła II podczas jego IV pielgrzymki do Ojczyzny²⁷. Natomiast aktu poświęcenia nowo wybudowanego kościoła dokonał 20 października 1991 roku arcybiskup Ignacy Tokarczuk²⁸. Kościół ten powstał dzięki staraniom ks. prałata Stanisława Burczyka i wiernych z całej ówczesnej parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, którzy składali na ten cel ofiary pieniężne oraz swoją pracę.

Ważnym miejscem w każdej parafii jest jej cmentarz. Również parafia pw. św. Andrzeja Boboli posiada swoją nekropolię. Prace nad jej budową rozpoczęto w 1998 roku dzięki staraniom księdza proboszcza Stanisława Śliwy oraz ówczesnej Rady Parafialnej przy pomocy Wójta Gminy Żurawica – Jerzego Andracha. Centrum cmentarza stanowi kaplica, którą zaprojektował Bogusław Uchwat, a wybudował ją w latach 2001-2002 Andrzej Kowal, właściciel Zakładu Remontowo-Budowlanego w Przemyślu. Poświęcenia kaplicy dokonał w 2003 roku ówczesny ks. proboszcz Marek Boratyn²⁹.

*

Kapliczki, figury i krzyże przydrożne są wyrazem zewnętrznego kultu religijnego. Były one fundowane z pobożności, z wdzięczności za otrzymane łaski, za uratowanie życia, za odzyskane zdrowie, za uchronienie od głodu, klęsk żywiołowych jak również jako ofiara pokutna za grzechy. Często w maju lub październiku odbywały się przy nich nabożeństwa, prowadzone przez wiernych³⁰.

Krzyż jest bardzo ważnym symbolem religijnym chrześcijan, bowiem przez niego na Golgocie przyszło zbawienie świata. Pod względem intencjonalnym wyróżnić można: krzyże cmentarne, krzyże mające na celu wspomnienie dusz zabitych, krzyże pokutne i dziękczynne. Krzyże znajdujące się w Żurawicy, wzorowane były na krzyżu rzymskim, w którym belka pionowa jest dłuższa od poprzecznej, krzyżująca się z nią w górnej części³¹.

Kapliczki, figury i krzyże często stawiane były na skrzyżowaniu dróg, u bram miasta, przy wejściu do wsi, w miejscach uznawanych za objawienie Matki Bożej lub świętego oraz na mogiłach ludzi pochowanych w polu lub lesie. Krzyże polne, z biegiem czasu, zmieniały swój charakter. Po zbutwieniu belki wkopywano ją ponownie, w wyniku czego stawały się coraz mniejsze lub wymieniano je na krzyże żelazne³².

Kapliczki budowano na słupach i drzewach lub naziemne. W Żurawicy spotykamy najczęściej kapliczki naziemne, o czworokątnym kształcie, nakryte dachem dwu lub czterospadowym, mające duże wnętrze w szczytowej ścianie i oszklone³³.

---

²⁷ Tablica pamiątkowa umieszczona w kościele pw. św. Andrzeja Boboli w Żurawicy.

²⁸ *Rocznik Archidiecezji Przemyńskiej z 1997 roku*, s. 525; Tablica pamiątkowa umieszczona w kościele pw. św. Andrzeja Boboli w Żurawicy; Tabliczka umieszczona na krzyżu misyjnym z 1991 roku, stojącym na placu kościelnym.

²⁹ Relacja Zdzisława Chytły, 28 marca 2014 roku.

³⁰ Relacja Heleny Dybek, 20 marca 2014 roku.

³¹ A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, 54-55.

³² Tamże, s. 50-51, 55.

³³ Tamże, s. 51-52.

W niniejszym opracowaniu w części pierwszej kapliczki, figury i krzyże przydrożne zostaną przedstawione najpierw w Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy, począwszy od części Bolestraszczyce, idąc w kierunku Żurawicy zwanej Rozrządową, następnie w kierunku cmentarza północną stroną miejscowości do granicy parafii, dalej wracając w kierunku kościoła południową stroną. W części drugiej opracowania zostaną omówione kapliczki, figury i krzyże przydrożne Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli, zaczynając od początku parafii, od ulicy Rzeszowskiej, następnie idąc ulicą 3 Maja i Pruchnicką w kierunku Orzechowiec, dalej ulicą Kardynała Stefana Wyszyńskiego, ulicą Leśną w kierunku lasu i wracając ulicą Macieja Rataja oraz Wincentego Witosa do ulicy Przemyskiej.

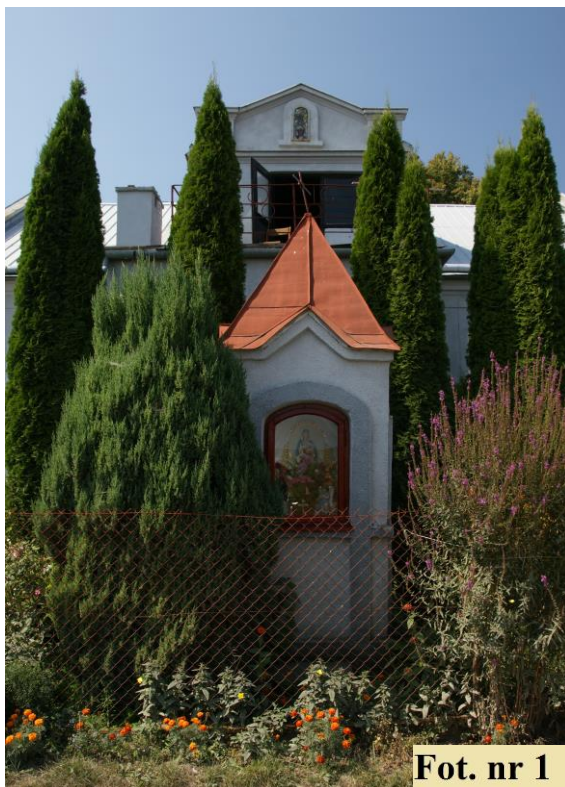
Krzyże, kapliczki i pomniki przydrożne w Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy

1. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Bolestraszczyce 340

W Bolestraszczykach, na posesji nr 340³⁴, której obecnie właścicielem jest Anna Iwanów, stoi kapliczka Matki Bożej. Została ona postawiona, według relacji Marii Trznadel, matki właścicielki, przez Antoniego Figlarskiego, po zakończeniu II wojny światowej w roku 1945 lub 1946.

Kapliczka jest zbudowana z cegieł i otynkowana. W górnej części ma z trzech stron wstawione okienka, dzięki którym można zobaczyć ustawioną we wnęce figurkę NMP Niepokalanie Poczętej, która jest wykonana z gipsu. Antoni Figlarski przez ufundowanie tej kapliczki chciał podziękować Panu Bogu za łaskę uratowania życia w czasie wojny.

Kapliczkę poświęcił ówczesny ksiądz proboszcz Tadeusz Kostka³⁵.

³⁴ Fotografia nr 1.

³⁵ Relacja Marii Trznadel, 16 sierpnia 2013 roku.

2. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Bolestraszyce 342

W miejscowości Bolestraszyce przy budynku o numerze 342³⁶, należącym do Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy spotykamy kolejną kapliczkę poświęconą NMP Niepokalanie Poczętej. Została ona postawiona, jako podziękowanie za wybudowanie domu. W imieniu ojca, który miał takie pragnienie, figurę ufundowała w 2003 roku jego córka, Małgorzata Domańska. Figura jest gipsowa a została umieszczona na postumencie z kamieni i betonu. Figura z postumentem ma 180 cm wysokości, sama zaś figura liczy 112 cm.

Figurę poświęcił ks. Piotr Buk³⁷.

Fot. nr 2

3. Krzyż – Skrzyżowanie ul. Owocowej, Ogrodowej i Kwiatowej

W odległości około 200 metrów od przejazdu kolejowego, przy skrzyżowaniu drogi wiodącej z Żurawicy do Bolestraszyce z ulicami Ogrodową i Kwiatową, na polu, obecnie należącym do Mariana Szeligi, stoi krzyż³⁸ o wysokości około 240 cm. Postawił go przed II wojną światową pan Kukurski - kolejarz z Bolestraszyce, który w tym miejscu miał doznać wizji. Z kolei w 1974 roku Jan Nakoneczny został przy tym krzyżu uzdrowiony z nieuleczalnej choroby. W dowód wdzięczności za otrzymaną od Boga łaskę, odnowił krzyż, pozostawiając jednak oryginalną przedwojenną pasyjkę z miedzi. Przed renowacją krzyż był drewniany, obecnie zrobiony jest z metalu. Od wielu lat krzyżem opiekuje się Krystyna Hańkiewicz, która chce w ten sposób podziękować Panu Bogu za doznane łaski. Dbą ona o porządek w otoczeniu krzyża i o kwiaty, które go ozdabiają³⁹.

Fot. nr 3

³⁶ Fotografia nr 2.

³⁷ Relacja Małgorzaty Domańskiej, 16 sierpnia 2013 roku.

³⁸ Fotografia nr 3.

³⁹ Relacja Krystyny Hańkiewicz, 16 sierpnia 2013 roku.

4. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Kolejowa 101

Na terenie Żurawicy Rozrządowej, na działce będącej własnością pana Zdzisława Mazura, jest usytuowana kapliczka z figurą Niepokalanego Poczęcia NMP⁴⁰. Została ona zbudowana w 2007 roku staraniem Barbary i Zdzisława Mazurów. Sama figura jest wykonana z włókna szklanego, cokół zaś jest betonową kolumną. U podstawy figury jest umieszczony napis „Pod Twoją obronę...”. Nad figurą jest zadaszenie, wykonane z drewna. Całość ma 360 cm wysokości.

Kapliczka została postawiona jako wotum dziękczynne za otrzymane łaski przez całą rodzinę, za małżeństwo, dzieci i wnuki. Fundatorzy chcieli także w ten sposób oddać się w opiekę Matki Bożej. Kapliczka stoi przy samej drodze, aby i przechodzący nią westchnęli do Maryi.

Poświęcił ją ks. prałat Aleksander Zajac⁴¹.

---

⁴⁰ Fotografia nr 4.

⁴¹ Relacja Zdzisława Mazura, 16 sierpnia 2013 roku.

Fot. nr 5

5. Kapliczka Pana Jezusa i Matki Bożej – Żurawica, ul. Stanisława Wyspiańskiego 9

Przy ulicy Stanisława Wyspiańskiego⁴² spotykamy kolejną kapliczkę, której fundatorem był Jan Kowalski.

Historia jej powstania jest związana z chorobą małżonki Jana Kowalskiego. W jej trakcie, w roku 1999, pan Jan udał się z pielgrzymką do Kalwarii Pałacowskiej. Tam zakupił dwie figurki gipsowe, przedstawiające Najświętsze Serce Jezusa i Niepokalane Serce Maryi. Figurki umieścił w kapliczce, zrobionej z podstawy metalowej i obudowanej, przeszklonej skrzynce z metalu. Fundator modlił się do Pana Jezusa i Jego Matki, których wizerunki miał na terenie swojej posiadłości, prosząc Ich o łaskę zdrowia dla swojej żony.

Kapliczkę poświęcił ówczesny proboszcz ks. prałat Aleksander Zajac⁴³.

6. Kapliczka Jezusa Frasobliwego – Żurawica ul. Stefana Żeromskiego 5

Przy ulicy Stefana Żeromskiego znajduje się rzeźba Chrystusa Frasobliwego⁴⁴. Swoje powstanie zawdzięcza ona następującym wydarzeniom: w 2008 roku ks. Paweł Pelc, przyjaciel rodziny, podarował małżeństwu Halinie i Dariuszowi Szworakom rzeźbę, wykonaną w drewnie a przedstawiającą Pana Jezusa Frasobliwego. W 2009 roku małżonkowie czynnie wypoczywali podczas wakacji, jadąc na rowerach z Suwałk do Przemyśla. W trakcie tej podróży, w jednym z ogródków zobaczyli kapliczkę, wykonaną w pniu drzewa, która była inspiracją do wykonania podobnej w swoim ogródku przydomowym.

Kapliczka w całości z drewna została wykonana w sierpniu 2009 roku, a w maju 2010 roku została poświęcona przez ks. proboszcza Mariana Hofmana⁴⁵.

Fot. nr 6

⁴² Fotografia nr 5.

⁴³ Relacja Józefa Kiselyczki, 16 sierpnia 2013 roku.

⁴⁴ Fotografia nr 6.

⁴⁵ Relacja Haliny i Dariusza Szworaków, 16 sierpnia 2013 roku.

7. Kapliczka św. Józefa – Żurawica, ul. Stefana Żeromskiego 2

Fot. nr 7

Przy tej samej ulicy spotykamy jeszcze jedną kapliczkę⁴⁶. Powstała ona w roku jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa. W swoim ogródku postawił ją Józef Kiselyczka. Kapliczka została wykonana z metalu z przeszkloną wnęką i umieszczona na konarach wyciętego wcześniej drzewa. W jej środku znajduje się gipsowa figura św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus.

Fundator w ten sposób chciał podziękować Panu Bogu za otrzymane łaski, za zdrowie rodziny oraz uczcić Patrona parafii - świętego Józefa.

Kapliczkę poświęcił ówczesny proboszcz parafii ks. prałat Aleksander Zajac⁴⁷.

Fot. nr 8

8. Kapliczka Niepokalanego Serca Maryi – Żurawica, ul. Józefa Piłsudskiego 47

Nieco dalej, na posesji przy ulicy Piłsudskiego 47, znajduje się kapliczka Matki Bożej⁴⁸. Została ona wybudowana w 2006 roku. Jej fundatorem był Adam Czapor, który postawił ją na życzenie zmarłej żony - Karoliny, jako podziękowanie za opiekę Matki Najświętszej i wszelkie łaski Boże, jakie spłynęły na ich rodzinę.

Podstawa kapliczki jest murowana a górna jej część jest oszklona. W części tej znajduje się gipsowa figurka, przedstawiająca Niepokalane Serce Maryi.

Kapliczkę poświęcił ówczesny wikariusz żurawickiej parafii ks. Władysław Dubiel⁴⁹.

⁴⁶ Fotografia nr 7.

⁴⁷ Relacja Józefa Kiselyczki, 16 sierpnia 2013 roku.

⁴⁸ Fotografia nr 8.

⁴⁹ Relacja Magdaleny Bąk, 16 sierpnia 2013 roku.

9. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Józefa Piłsudskiego 37

Nieopodal poprzedniej, przy tej samej ulicy znajduje się kapliczka Matki Bożej⁵⁰. Kiedy ją zbudowano, posesja była własnością Stanisława i Janiny Mazurków. Było to w latach sześćdziesiątych XX wieku. Dzisiaj należy do Dymitra Kohuta.

Gipsowa figura wysokości 45 centymetrów przedstawia Maryję Niepokalanie Poczętą. Została ona umieszczona na czworokątnym cokole, o wysokości 230 cm, zbudowanym z cegły i otynkowanym. Statuetka Maryi stoi za szklaną wnęką, którą wieńczy cokół.

Fundatorem kapliczki był Edward Rachwał, który pragnął uczcić Matkę Bożą, swoją patronkę oraz wyrazić Jej wdzięczność za narodziny syna.

Kapliczkę poświęcił ks. prałat Stanisław Burczyk⁵¹.

Fot. nr 9

10. Kapliczka Matki Bożej Różańcowej – Żurawica, ul. Józefa Piłsudskiego 1

Fot. nr 10

Kilka posesji dalej znajduje się kapliczka, która przedstawia Matkę Bożą Różańcową⁵². Została ona wzniesiona około 1988 roku na posesji należącej do rodziny Rachwałów. Jej fundator – Edward Rachwał – postawił ją jako wyraz wdzięczności za otrzymane łaski a szczególnie za dar zdrowia Janiny Mazurek oraz powołanie kapłańskie syna – Bartosza.

Figura Matki Bożej jest wyrzeźbiona z kamienia przez artystę z Niska i ustawiona na betonowym fundamencie. Obiekt ma 270 cm wysokości. Aktu poświęcenia dokonał ks. prałat Stanisław Burczyk⁵³.

W 2013 roku omawiana kapliczka została odnowiona przez miejscowego artystę – Czesława Szumelę.

⁵⁰ Fotografia nr 9.

⁵¹ Relacja Edwarda Rachwała, 17 sierpnia 2013 roku; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 27.

⁵² Fotografia nr 10.

⁵³ Relacja Edwarda Rachwała, 17 sierpnia 2013 roku; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 30.

11. Kapliczka Niepokalanego Serca Maryi – Żurawica, ul. Fryderyka Chopina 13

Na ogrodzie państwa Wandy i Aleksandra Bielasów, przy ulicy Chopina, znajduje się kolejna kapliczka⁵⁴. Jest ona postawiona na betonowym cokole, obłożonym płytkami ceramicznymi i uwieńczona szklaną wnęką, w której jest umieszczona gipsowa figura Niepokalanego Serca Maryi.

Fundatorzy zbudowali ją w 1980 roku, jako podziękowanie za otrzymane łaski, szczególnie za szczęśliwe ukończenie budowy domu.

Kapliczkę poświęcił ówczesny wikariusz żurawicki ks. Wojciech Cholewa⁵⁵.

12. Krzyż – Żurawica, ul. Grota Roweckiego 22

Przy ulicy Gen. Grota Roweckiego znajduje się krzyż⁵⁶, postawiony w tym miejscu 18 września 2010 roku. Jego fundatorem był Zbigniew Fac, który przez to pragnął podziękować Panu Jezusowi za dar ocalenia zdrowia i życia w wielu dramatycznych okolicznościach dnia codziennego, jak również za życie rodzinne i małżeńskie oraz wybudowanie domu. Krzyż jest równocześnie ekspiacją i odpowiedzią na akty usuwania tego znaku z miejsc publicznych w Warszawie i innych miejscach oraz na zbrodniczy akt wycięcia dwóch krzyży w Przemyślu na tzw. Wzgórzu Trzech Krzyży.

Został on wykonany z desek modrzewiowych. Ma 430 cm wysokości i 150 cm rozpiętości ramion. Na dużym krzyżu został umieszczony mniejszy z pasyjką, który poświęcił w dniu 15 września 2010 roku karmelita o. Paweł Ferko⁵⁷.

⁵⁴ Fotografia nr 11.

⁵⁵ Relacja Wandy i Aleksandra Bielasów, 17 sierpnia 2013 roku.

⁵⁶ Fotografia nr 12.

⁵⁷ Relacja Zbigniewa Faca, 17 sierpnia 2013 roku.

13. Krzyż – Żurawica, ul. Ojca Świętego Jana Pawła II 60

Przy głównej ulicy noszącej imię Ojca Świętego Jana Pawła II, około 400 metrów od kościoła, stoi stary, drewniany krzyż⁵⁸, o wysokości około 300 cm, przeniesiony w to miejsce z inicjatywy ks. prałata Stanisława Burczyka w 1967 roku z placu cerkiewnego. Krzyż pomalowany jest na brązowo, na krzyżu znajduje się duża pasyjka. Jest on otoczony ozdobnym płotem o wysokości około 70 cm. Bardzo często w czasie procesji Bożego Ciała obok niego bywa usytuowany jeden z ołtarzy⁵⁹.

Fot. nr 13

14. Kapliczka św. Floriana – ul. Ojca Świętego Jana Pawła II 1

Fot. nr 14

Okolo 500 m od kościoła parafialnego, przy Urzędzie Gminy w Żurawicy, znajduje się kapliczka, która jest poświęcona św. Florianowi⁶⁰. Ma ona około 400 cm wysokości i 170 cm szerokości. Podstawa fundamentu zbudowana jest z cegły, która została otynkowana. Dach w kształcie ostrosłupa wykonany jest z betonu, pokryty blachą miedzianą. Na dachu jest umieszczony metalowy krzyż z promieniami pomiędzy ramionami. W górnej części, u zwieńczenia kapliczki, znajduje się występ w kształcie tarczy herbowej, na którym widnieje serce, przebite krzyżem i kotwicą. Z serca wychodzą języki płomieni. Jest to symbol wiary, nadziei i miłości. Na sercu jest napis „1910”. W niszy kapliczki o rozmiarach 50 cm na 100 cm znajduje się figura świętego, która liczy około 70 cm wysokości i wykonana jest z drewna. Święty Florian przedstawiony jest w stroju żołnierza rzymskiego, w jednej ręce trzyma czerpak

⁵⁸ Fotografia nr 13.

⁵⁹ B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 7.

⁶⁰ Fotografia nr 14.

z wodą a w drugiej chorągiew⁶¹. Na wewnętrznej ścianie niszy przymocowany jest sporych rozmiarów niewiadomego pochodzenia krucyfiks. Kapliczką opiekują się tradycyjnie miejscowi strażacy, którzy w ten sposób czczą swojego patrona⁶². Kaplica została poddana renowacji w 2014 roku.

15. Kapliczka Matki Bożej Fatimskiej – Żurawica, ul. Armii Krajowej 47

Fot. nr 15

Została ona poświęcona przez wikariusza żurawickiego ks. Edwarda Sobolaka w dniu 13 maja 1999 roku, o czym informuje tabliczka umieszczona na podstawie kapliczki⁶⁴.

Przy ulicy Armii Krajowej, na posesji państwa Ewy i Kazimierza Mytników, stoi kapliczka Matki Bożej Fatimskiej⁶³. Ufundowano ją w 1999 roku, w rocznicę objawień fatimskich, w darze dla Ojca Świętego Jana Pawła II, jako wotum dziękczynne za otrzymane łaski a szczególnie za dar zdrowia. Ofiara ta została przyjęta i pobłogosławiona przez papieża, o czym świadczy otrzymany przez fundatorów list z podziękowaniem, napisany przez obecnego kardynała Stanisława Dziwisza.

Figura Matki Bożej, wykonana z włókna szklanego o wysokości 95 cm, stoi na cokole z piaskowca, umieszczonym na fundamencie z kamienia. Zabudowana jest drewnianą konstrukcją, podtrzymującą daszek, pokryty gontem. Całość liczy 250 cm wysokości i 200 cm szerokości.

Została ona poświęcona przez

⁶¹ Święty Florian był dowódcą rzymskiej armii stacjonującej w Mantem koło Krems. Na wieść o aresztowaniu 40 chrześcijan, chcąc podzielić ich los, wyznał przed namiestnikiem cesarskim (cesarza Dioklecjana) wiarę w Chrystusa. Został uwięziony i torturowany za odmowę złożenia ofiary pogańskiej, a następnie utopiony w rzece Enns prawdopodobnie 4 maja 304 roku. Jest patronem strażaków, hutników i miasta Krakowa – H. Wegner, *Florian*, w: *Encyklopedia Katolicka*, red. L. Bienkowski i in., t. 5, Lublin 1989, s. 341-344.

⁶² A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 53-54; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 43.

⁶³ Fotografia nr 15.

⁶⁴ Relacja Ewy i Kazimierza Mytników, 17 sierpnia 2013 roku, 31 marca 2014 roku.

16. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Adama Mickiewicza 24

Przy ulicy Adama Mickiewicza stoi grotka⁶⁵ o wysokości 250 cm, zbudowana w 1998 roku z kamieni. Umieszczona jest w niej gipsowa figura Matki Bożej Niepokalanie Poczętej. Fundatorzy – Barbara i Zbigniew Kowalowie – postawili tę kapliczkę jako podziękowanie Panu Bogu za otrzymane łaski. Teren, na którym stoi kapliczka jest pięknie zagospodarowany.

Grotka została poświęcona przez ks. Kazimierza Gadzałę, przyjaciela rodziny Kowalów⁶⁶.

17. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Jagiellonów 126

Przy ulicy Jagiellonów stoi kapliczka pw. NMP Niepokalanie Poczętej⁶⁷. Została ona postawiona w 2009 roku z fundacji małżeństwa Barbary i Jana Głowaczów. Wykonano ją z cegły klinkierowej. Ma 175 cm wysokości. W górnej jej części znajduje się wnęk, w której umieszczono gipsową figurę Matki Bożej Niepokalanie Poczętej. Jest to wotum dziękczynne za otrzymane łaski.

Kapliczkę poświęcił ks. proboszcz Marian Hofman⁶⁸.

⁶⁵ Fotografia nr 16.

⁶⁶ Relacja Kazimierzy Pstrąg, 17 sierpnia 2013 roku.

⁶⁷ Fotografia nr 17.

⁶⁸ Relacja Jana Głowacza, 17 sierpnia 2013 roku.

18. Kapliczka Matki Bożej Różańcowej – Żurawica, ul. Mikołaja Kopernika 8

Kolejna kapliczka, tym razem poświęcona Matce Bożej Różańcowej⁶⁹, znajduje się przy ulicy Mikołaja Kopernika. Została ona ufundowana w 1996 roku przez Dorotę Stachura.

Kapliczka ma betonowy fundament a cokół jest zbudowany z cegły i obłożony kamieniem. Górna jej część to przeszklona konstrukcja stalowa. Całość jest uwieńczona krzyżykiem i ma około 250 cm wysokości. W części przeszklonej znajduje się figura Matki Bożej Różańcowej. Jest ona wotum dziękczynnym za otrzymane łaski.

Kapliczkę poświęcił ks. Adam Dziadowicz, ówczesny wikariusz żurawickiej parafii⁷⁰.

Fot. nr 18

19. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Jagiellonów 86

Wracając do ulicy Jagiellonów, napotykamy kapliczkę w całości wykonaną z cegły i otynkowaną⁷¹. W górnej jej części jest wnęka, w której umieszczona jest figura NMP Niepokalanie Poczętej. Kapliczka zwieńczona jest murowanym krzyżem.

Jest ona zapewne bardzo stara, ponieważ droga, przy której się znajduje, jest powyżej jej fundamentów, to znak, że droga kilka razy była naprawiana i jej poziom się podniósł. Z informacji uzyskanych od najstarszych osób obecnie żyjących, można

Fot. nr 19

się dowiedzieć, że została ona ufundowana jeszcze przed II wojną światową a nawet prawdopodobnie na zakończenie I wojny światowej. Stoi na posesji należącej do rodziny Matusiewiczów⁷².

⁶⁹ Fotografia nr 18.

⁷⁰ Relacja Doroty Stachura, 17 sierpnia 2013 roku.

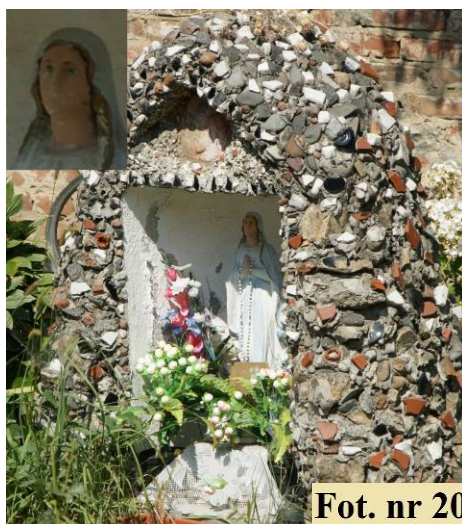
⁷¹ Fotografia nr 19.

⁷² Relacja Jana Maksyma i Bronisławy Machunik, 17 sierpnia 2013 roku.

20. Kapliczka Matki Bożej Różańcowej – Żurawica, ul. Jagiellonów 58

Przy ulicy Jagiellonów możemy dostrzec zbudowaną z betonu grotę⁷³, obłożoną kamieniem, o wysokości około 100 cm. W jej wnętrzu umieszczono figurę Matki Bożej Różańcowej, która jest wykonana z gipsu. U dołu groty, w betonie, jest umieszczony napis „Ave Maria” i poniżej „JK 05.05.2001”, co wskazuje na rok jej wykonania oraz na fundatorów, (postavili ją małżonkowie Janina i Kazimierz Olszewscy, jako wotum dziękczynne).

Omawianą kapliczkę poświęcił ks. prałat Aleksander Zajac⁷⁴.

21. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Jagiellonów 56 A

Na sąsiedniej posesji należącej do Marii i Jana Malinowskich znajduje się kapliczka poświęcona Matce Bożej Niepokalanie Poczętej⁷⁵. Na betonowym postumencie o kwadratowej podstawie, o rozmiarach 140 cm, jest ustawiona figura NMP Niepokalanie Poczętej. Nad figurą o wysokości 120 cm znajduje się zadaszenie, wsparte na metalowej konstrukcji, pokryte przezroczystą pleksą i uwieńczone metalowym krzyżykiem. Całość kapliczki ma 270 cm wysokości. Kapliczkę postawiono w 2001 roku, jako podziękowanie Matce Bożej za otrzymane łaski.

Kapliczkę poświęcił ówczesny wikariusz parafii żurawickiej ks. Edward Sobolak⁷⁶.

⁷³ Fotografia nr 20.

⁷⁴ Relacja Janiny i Kazimierza Olszewskich, 17 sierpnia 2013 roku.

⁷⁵ Fotografia nr 21.

⁷⁶ Relacja Jana Malinowskiego, 17 sierpnia 2013 roku.

22. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Jagiellonów 25

Fot. nr 22

jest umieszczona gipsowa figura Niepokalanej. Kapliczka ma 230 cm wysokości.

Jej fundatorami są Stanisław i Weronika Nyczowie, którzy w ten sposób chcieli podziękować Panu Bogu za otrzymane łaski i prosić o dar zgody w rodzinie.

Kapliczkę postawiono w latach siedemdziesiątych XX wieku. Były to czasy komunistyczne i fundatora – Stanisława Nycza spotkały represje. Za budowę kapliczki został skazany przez sąd. Była to raczej groźba, w wyniku której chciano zmusić go do rozebrania kapliczki. Pan Stanisław był uparty i nie ugiął się przed represjami, dlatego po pewnym czasie wykonanie wyroku zawieszono.

Kapliczkę poświęcił ówczesny proboszcz ks. prałat Stanisław Burczyk⁸⁰.

Przy tej samej ulicy spotykamy kolejną kapliczkę⁷⁷. Powstała ona dzięki fundacji Czesława Szumeldy.

Na cokole, wykonanym z cegły, obłożonym kamieniami, o wysokości około 100 cm, stoi gipsowa figura NMP Niepokalanie Poczętej. Została ona zakupiona w 1992 roku w Przemyślu i poświęcona u oo. Reformatów.

Kapliczka jest wotum dziękczynnym⁷⁸.

23. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Marcina Króla 6

Przy ulicy Marcina Króla dostrzegamy kapliczkę poświęconą NMP Niepokalanie Poczętej⁷⁹. Jest ona zbudowana z betonowych półokręgów. Na trzecim półokręgu znajduje się szafka wykonana z konstrukcji metalowej i przeszklona ze wszystkich stron. W tej szafce

Fot. nr 23

⁷⁷ Fotografia nr 22.

⁷⁸ Relacja Czesława Szumeldy, 17 sierpnia 2013 roku.

⁷⁹ Fotografia nr 23.

⁸⁰ Relacja Weroniki i Stanisława Nyczów, 16 sierpnia 2013 roku.

Fot. nr 24

24. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Sportowa 14

Na posesji Aleksandra i Bogusławy Majcher znajduje się grotta⁸¹, w której wnęce umieszczona jest gipsowa figurka NMP Niepokalanie Poczętej. Została ona postawiona w 2000 roku z kamienia rzecznego, betonu i cegły i liczy 150 cm wysokości.

Fundatorzy w ten sposób chcieli uwielbić Boga, prosić Go o błogosławieństwo dla rodziny oraz o ochronę przed powodzią.

Kapliczkę poświęcił ówczesny wikariusz żurawicki ks. Paweł Pelc⁸².

Fot. nr 25

25. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Sportowa 12

Na posesji Krystyny i Władysława Faców znajduje się kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej⁸³, postawiona wiosną 2014 roku. Jej podstawa jest betonowa w kształcie kwadratu o bokach 60 cm i wysokości 70 cm. Na niej umieszczona jest żelbetonowa kolumna o średnicy 30 cm i wysokości 190 cm. Kolumna jest zwieńczona figurą NMP Niepokalanie Poczętej. Figura ma wysokość 92 cm, wykonaną z masy żywicznej.

Fundatorzy w ten sposób chcieli podziękować Panu Bogu za 50 lat wspólnego życia małżeńskiego oraz za zdrowie i opiekę Matki Bożej nad całą rodziną.

Kapliczkę poświęcił ks. proboszcz Marian Hofman⁸⁴.

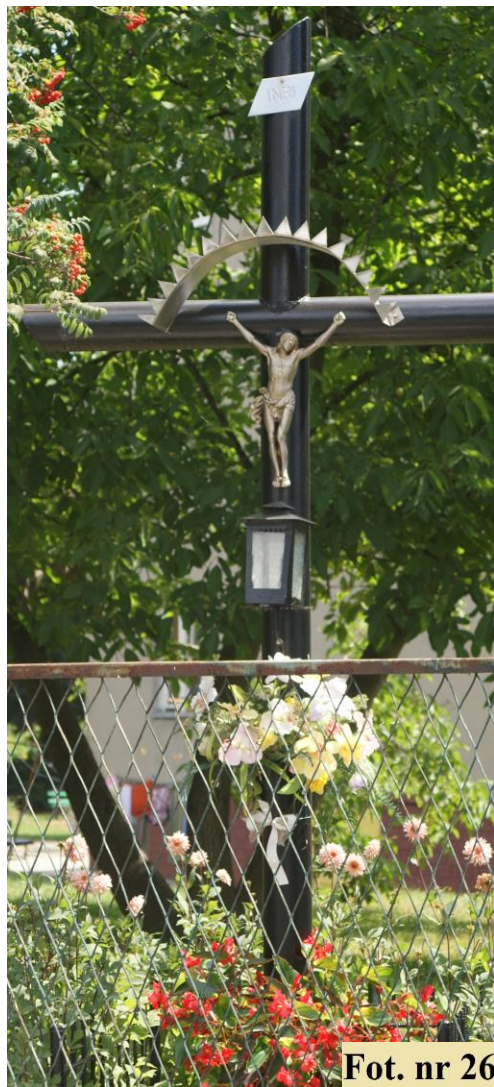
⁸¹ Fotografia nr 24.

⁸² Relacja Bogusławy Majcher, 16 sierpnia 2013 roku.

⁸³ Fotografia nr 25.

⁸⁴ Relacja Władysława Faca, 26 kwietnia 2014 roku.

26. Krzyż – Żurawica, ul. Wojska Polskiego (bloki wojskowe)

Fot. nr 26

Przy ulicy Wojska Polskiego naprzeciw Jednostki Wojskowej znajduje się krzyż⁸⁵, postawiony przez mieszkańców Żurawicy, w celu utwierdzenia żołnierzy w wierze. Przez dłuższy czas budowniczowie nie mogli dostać zezwolenia, ponieważ krzyż miał stanąć na parceli należącej do koszar wojskowych. Zgodę wyraził ks. Michał Miksiewicz, ale nie wyraził jej komendant koszar. Chłopi znani z przebiegłości postawili krzyż nocą, czym wprawili komendanta w ogromne zdziwienie. Krzyż jednak pozostał, bowiem w jego obronie stanęło wojsko. Z przekazów, które nie są jednoznaczne, można wnioskować, że było to w 1931 roku⁸⁶.

Pierwotnie krzyż zrobiony był z drewna, dlatego w czasie wojny uległ zniszczeniu. Później, w 1972 roku postawiono na tym samym miejscu kolejny krzyż, także drewniany. Jednak krzyż usytuowany w tym miejscu zawsze komuś przeszkadzał. Przy okazji remontu instalacji centralnego ogrzewania na osiedlu wojskowym w 1984 roku, wykopano krzyż, z zamiarem nie ustawiania już go tam więcej. Cywilni mieszkańcy osiedla zadbali jednak, aby postawić tam nowy krzyż, tym razem metalowy. Wykonali go panowie Czura i Łach, żołnierze z Jednostki Wojskowej w Żurawicy. Z kolei Kazimierz Telega

pomalował go i postawił oraz zadbał, aby został on poświęcony przez ówczesnego proboszcza ks. prałata Stanisława Burczyka. Na metalowym krzyżu o wysokości około 280 cm, umieszczono pasyjkę wielkości 30 cm.

Ze względu na fakt, że budowie krzyża towarzyszyły różne trudności a budowniczowie doznawali represji, cieszy się on szczególnym kultem mieszkańców Żurawicy. Pod krzyżem często palą się znicze i stoją świeże kwiaty⁸⁷.

⁸⁵ Fotografia nr 26.

⁸⁶ Relacja Ludmiły i Kazimierza Telegów; A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 56; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 8.

⁸⁷ Relacja Ludmiły i Kazimierza Telegów.

27. Krzyż – Żurawica, ul. Wojska Polskiego 1 (Polski Dom Katolicki)

Przy budynku Polskiego Domu Katolickiego, przy ulicy Wojska Polskiego, stoi kolejny krzyż⁸⁸. Postawiono go i poświęcono 13 maja 2000 roku podczas Nabożeństwa Fatimskiego. Uroczystości tej przewodniczył ks. prałat Aleksander Zajac w asyście seniora ks. prałata Stanisława Burczyka, księży katechetów Edwarda Sobolaka i Pawła Pelca oraz przebywającego w swojej rodzinnej parafii ks. dra Zbigniewa Majchera⁸⁹.

Krzyż został wykonany staraniem członków Stowarzyszenia Polski Dom Katolicki, jako jedna z pamiątek Roku Jubileuszowego, na chwałę Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata a także jako wotum wdzięczności Bogu Najwyższemu za 2000 lat chrześcijaństwa, za ocalenie narodu polskiego od zagłady i wielokrotne odzyskiwanie niepodległości przez Polskę. Jest również podziękowaniem za dar osoby Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia, za dar Ojca Świętego Jana Pawła II oraz za owocny wysiłek intelektualny i fizyczny naszych przodków, którzy powołali do życia Stowarzyszenie Polski Dom Katolicki oraz podjęli dzieło budowy domu katolickiego, przy którym

teraz ten krzyż został ustawiony⁹⁰.

Krzyż jest drewniany, wykonany z łączonych równolegle desek i umocowany w metalowej podstawie, która jest zabetonowana. Na drewnianym krzyżu jest umieszczona gipsowa pasyjka⁹¹.

Dzięki staraniom parafian teren wokół krzyża jest uporządkowany, znajdują się tam kwiaty oraz bardzo często palą się znicze.

⁸⁸ Fotografia nr 27.

⁸⁹ Relacja ks. dra Zbigniewa Majchera, 10 marca 2014 roku.

⁹⁰ Relacja Zbigniewa Faca, 17 sierpnia 2013 roku; Z. Fac, *dz. cyt.*, s. VI.

⁹¹ Relacja Zbigniewa Faca, 17 sierpnia 2013 roku.

28. Stacje Drogi Krzyżowej – Żurawica, teren między Polskim Domem Katolickim a kościołem

Myśl ufundowania stacji Drogi Krzyżowej⁹² zrodziła się z chęci upamiętnienia peregrynacji wielkopiątkowego Krzyża Świętego Jana Pawła II. Rozpoczęła się ona w archidiecezji przemyskiej 16 października 2011 roku uroczystą Mszą świętą w archikatedrze, koncelebrowaną przez cały Episkopat Polski z licznie zgromadzonymi kapłanami i ludem wiernym. Peregrynacja była wyrażeniem wdzięczności Panu Bogu za beatyfikację Ojca Świętego Jana Pawła II. Podczas tej Mszy kardynał Stanisław Dziwisz przekazał archidiecezji przemyskiej relikwie krwi błogosławionego Jana Pawła II, które później również brały udział w peregrynacji⁹³.

„Wielkopiątkowy Krzyż papieski” i relikwie błogosławionego Jana Pawła II gościły w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy w dniach 3-4 grudnia 2011 roku. Mszy świętej na powitanie Krzyża i relikwii, w której wzięła udział wielka rzesza parafian, przewodniczył ksiądz biskup Marian Rojek, sufragan przemyski. W trakcie homilii dziękował Panu Bogu za powołania kapłańskie z parafii

⁹² Fotografia nr 28.

⁹³ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

żurawickiej⁹⁴. Ta homilia była kolejnym bodźcem do postawienia stacji Drogi Krzyżowej, w celu podziękowania Panu Bogu za powołania z parafii, tym bardziej, że w 2012 roku parafia miała przeżywać podwójne prymicje, najpierw księdza Bartosza Grędy a następnie księdza Roberta Gawłowskiego. Był to także rok jubileuszu 20-lecia kapłaństwa księdza proboszcza Mariana Hofmana⁹⁵.

Na spotkaniu Rady Parafialnej w dniu 25 lutego 2012 roku podjęto decyzję o realizacji przedsięwzięcia, przyjmując propozycję ks. proboszcza, ufundowania stacji Drogi Krzyżowej wzdłuż chodnika prowadzącego od budynku Polskiego Domu Katolickiego do kościoła⁹⁶.

Projekt Drogi Krzyżowej przygotował ks. Marek Wojnarowski, dyrektor Muzeum Archidiecezjalnego w Przemyślu, na podstawie którego konstrukcję wykonał parafianin Henryk Domański. Daszki na konstrukcję zrobił Marian Sałuka. Natomiast stacje Drogi Krzyżowej zostały zakupione od parafii Bolestraszyce. Zostały one wykonane w 1982 roku przez artystę Marcina Stelczyka do nieistniejącego obecnie kościoła w Bolestraszykach. Ponieważ w nowym kościele w Bolestraszykach była już Droga Krzyżowa, to parafianie zdecydowali się ją odsprzedać, aby mogła posłużyć innym wiernym. Składa się ona wyjątkowo z 15 stacji, ponieważ ma także stację Zmartwychwstania Pana Jezusa. Wszystkie stacje zostały wykonane techniką wytłaczania w blasze miedzianej⁹⁷.

Przy wkopaniu i zabetonowaniu konstrukcji stacji Drogi Krzyżowej swój czas i pracę ofiarowali członkowie z Rady Parafialnej i Domowego Kościoła: Marek Kulpa, Wojciech Pawłowski, Stanisław Kiselyczka, Marek Kudła, Janusz Żygała, Witold Beer, Witold Ryczan oraz Robert Szeleszczuk⁹⁸.

W dniu 4 czerwca 2012 roku podczas udzielania sakramentu bierzmowania młodzieży z obu żurawickich parafii, ks. biskup Adam Szal dokonał poświęcenia stacji wspomnianej Drogi Krzyżowej⁹⁹. Tak też uwieńczono dzieło upamiętniające peregrynację wielkopiątkowego Krzyża Świętego Jana Pawła II wraz z relikwiami, dziękując równocześnie Bogu za powołania kapłańskie i zakonne z parafii żurawickiej.

---

⁹⁴ M. Hofman, *1. rocznica poświęcenia stacji Drogi Krzyżowej przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, s. 19.

⁹⁵ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

⁹⁶ *Księga protokołów Rady Parafialnej Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy z dnia 25 lutego 2012 roku.*

⁹⁷ M. Hofman, *1. rocznica poświęcenia stacji Drogi Krzyżowej przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, s. 19.

⁹⁸ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

⁹⁹ *Kronika Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, t. 2.

29. Pomnik św. Jana Pawła II – Żurawica, plac kościelny

Święty Jan Paweł II cieszył się jako papież wielkim szacunkiem i uznaniem w całym Kościele Powszechnym a szczególnie wśród swoich rodaków w Polsce. Jego pielgrzymki do Ojczyzny gromadziły wielkie rzesze pątników, którzy wyrażali mu swoją miłość i przywiązanie. Także wielokrotnie rodacy udawali się do Rzymu, aby spotkać się ze swoim Ojcem Świętym. Tak było przez ponad 26 lat jego pontyfikatu. Gdy odchodził w kwietniowy wieczór do Domu Ojca, wszyscy to przeżywali, łącząc się we wspólnej modlitwie. Wyrazem tej łączności były także zapalone znicze i kwiaty w miejscach związanych z jego osobą. Wielu chciało, aby jakiś widzialny znak związany z życiem Jana Pawła II pozostał wśród nas. Stąd w Żurawicy zrodziła się myśl budowy pomnika Ojca Świętego. Pierwsze plany umiejscawiały pomnik między stadionem a osiedlem Wiarus. Jednak po pewnym czasie pomysł ten został porzucony¹⁰⁰. Postanowiono znaleźć lepsze, bardziej eksponowane miejsce. W 2007 roku podczas przygotowania planu remontu budynku Polskiego Domu Katolickiego i parkingu, którego autorem był inżynier Edward Kołodziejski, zaprojektowano również miejsce na pomnik na skarpie powyżej parkingu. W 2010 roku, gdy już kończono te prace, na wyznaczonym wcześniej miejscu, przygotowano podest pod pomnik papieża, który będzie spoglądał na ulicę nazwaną jego imieniem a przez nią na całą Żurawicę¹⁰¹.

¹⁰⁰ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

¹⁰¹ M. Hofman, *2 rocznica poświęcenia pomnika bł. Jana Pawła II przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, s. 2.

Realnych kształtów pomysł budowy pomnika otrzymał, gdy oficjalnie ogłoszono na początku 2011 roku, że Ojciec Święty Jan Paweł II zostanie 1 maja beatyfikowany. Rada Parafialna, która zebrała się na swoim spotkaniu 12 lutego 2011 roku, podjęła decyzję o budowie pomnika. Po dyskusji stwierdzono, że powinien on być wykonany z trwałego materiału, najlepiej odlew z brązu, natomiast fundusze na ten cel miały pochodzić między innymi ze zbiórki metali kolorowych oraz ze sprzedaży na złom formy na dzwonnice¹⁰².

O postanowieniach Rady Parafialnej została poinformowana cała parafia w czasie ogłoszeń duszpasterskich w niedzielę 27 lutego 2011 roku¹⁰³.

Projekt pomnika przygotował artysta rzeźbiarz z Krakowa – Władysław Dudek. Na jego podstawie odlewu z brązu BK 331 dokonał Mariusz Wasilewski a cokół z granitu czerwonego wykonał parafianin Bolesław Lupa¹⁰⁴.

Na cokole pomnika znajduje się herb papieski i napis „Z podziękowaniem za pontyfikat bł. Jana Pawła II w roku jego beatyfikacji wdzięczni parafianie. Żurawica 1 V 2011”¹⁰⁵..

Poświęcenia pomnika dokonał w dniu 15 czerwca 2011 roku ks. biskup Marian Rojek podczas uroczystości udzielania sakramentu bierzmowania młodzieży z obu żurawickich parafii.

Dzieło upamiętniające naszego wielkiego rodaka Jana Pawła II na ziemi żurawickiej uwieńczono dzięki szczególnym staraniom ks. proboszcza Mariana Hofmana, Radzie Parafialnej i wiernym parafianom.

---

¹⁰² *Księga protokołów Rady Parafialnej Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy z dnia 12 lutego 2011 roku.*

¹⁰³ *Księga ogłoszeń z dnia 27 lutego 2011 roku.*

¹⁰⁴ M. Hofman, *2 rocznica poświęcenia pomnika bł. Jana Pawła II przy Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy*, s. 2.

¹⁰⁵ Fotografia nr 29.

30. Pomnik nagrobny Rudolfa Horodyskiego – Żurawica, plac kościelny

Świadectwem, że w minionym okresie cmentarz żurawicki znajdował się na placu kościelnym, jest istniejący do dnia dzisiejszego pomnik nagrobny Rudolfa Horodyskiego¹⁰⁶, właściciela Żurawicy w latach 1795-1810.

Omawiany pomnik został postawiony w 1810 roku przez żonę zmarłego. Mówi o tym inskrypcja nagrobna o następującej treści: „Katarzyna Józefa z Hrabów Jaworskich pierwszych ślubów Hrabina Komorowska a powtórnych Horodyska najukochańszemu Mężowi swemu Wojciechowi Rudolfowi Horodyskiemu Chorążemu Przemyskiemu w 68 Roku Życia na dniu 6go Marca 1810go zmarłemu Pomnik ten położyła”¹⁰⁷.

Pomnik jest wykonany z piaskowca i uwieńczony metalowym krzyżem. U dołu ma podstawę kwadratową o boku 157 cm oraz wysokości 15 centymetrów. Powyżej znajduje się druga część, sześcian o bokach wynoszących 94 cm długości. Na tej części od strony północnej znajduje się inskrypcja nagrobna. Kolejną częścią jest kolumna o wysokości 168 cm. Zwieńczeniem części kamiennej jest stojący na kolumnie wazon (wysokości ponad 50 cm), pośrodku którego umiejscowiony jest krzyż¹⁰⁸.

Fot. nr 30

¹⁰⁶ Fotografia nr 30

¹⁰⁷ Inskrypcja na pomniku.

¹⁰⁸ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana i Tomasza Szeleszczuka, 21 marca 2014 roku.

31. Kapliczka Matki Bożej Fatimskiej – Żurawica - plac kościelny

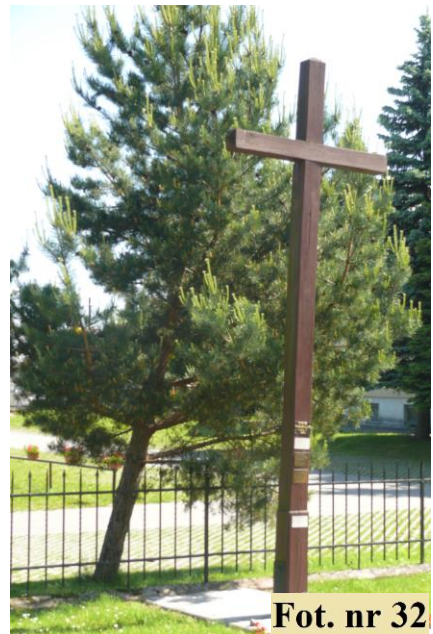
Inicjatorem budowy kapliczki-grotty¹⁰⁹ był ks. prałat Stanisław Burczyk. Z informacji zapisanej na tabliczce, umieszczonej na jej postumencie, jak również z zapisków pozostawionych przez ks. prałata Burczyka wynika, że grotta została postawiona w 1988 roku. Ma ona betonowy fundament, natomiast pozostała część została zbudowana z kamieni granitowych i rzecznych. Została ona wybudowana przez miejscowych murarzy: Jana Pawłowskiego, Henryka Rolę i Andrzeja Maksyma. Z kolei swoją pomoc przy ustawieniu figury ofiarowali: ówczesny kleryk salezjański – Zbigniew Majcher oraz mieszkańcy Żurawicy: Grzegorz i Jan Raba.

Grotta ma 330 cm wysokości, a stojąca w jej wnęce figura Matki Bożej Fatimskiej, wykonana z betonu, liczy 150 cm wysokości. Grotta jest ozdobiona kwiatami i oświetlona. W 2005 roku w grotcie umieszczono tabliczkę upamiętniającą przejście do „Domu Ojca” naszego wielkiego rodaka, Ojca Świętego Jana Pawła II, z podaniem daty tego wydarzenia.

Otoczenie grotty stanowią kwiaty i ozdobne krzewy. Od maja do października wierni licznie zbierają się tam na „Nabożeństwa Fatimskie”¹¹⁰.

32. Krzyż – Żurawica, plac kościelny

W pobliżu kościoła parafialnego stoi krzyż misyjny¹¹¹ z roku 1970 o wysokości 450 cm i rozpiętości ramion 190 cm. Krzyż ten nie posiada pasyjki. Jest on wykonany z drewna. Krzyż jest pamiątką Misji Świętych. Fundatorem krzyża był ówczesny proboszcz parafii, ks. prałat Stanisław Burczyk wraz z parafianami. Na krzyżu są umieszczone tabliczki upamiętniające daty kolejnych Misji Świętych z lat 1970; 1980; 1991; 2004 oraz IV Pielgrzymkę Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny w 1991 roku¹¹².

¹⁰⁹ Fotografia nr 31.

¹¹⁰ Relacja ks. dra Zbigniewa Majchera, 10 marca 2014 roku i 28 marca 2014 roku; ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku; Doroty Kalinowskiej, 4 kwietnia 2014 roku; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 29.

¹¹¹ Fotografia nr 32.

¹¹² Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

33. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, na rondzie

Jednym z najbardziej rozpoznawalnych obiektów znajdujących się na terenie Żurawicy jest figura Matki Bożej¹¹³, która znajduje się na rondzie poniżej kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Budowa tej figury łączy się z rocznicą koronacji Matki Bożej na Królową Korony Polskiej i świadczy o wielkim zaangażowaniu miejscowej ludności, a szczególnie kolejarzy, w oddawaniu hołdu i czci Patronce Polski i wyrażaniu wdzięczności za odzyskanie niepodległej i zjednoczonej Ojczyzny¹¹⁴. W Akcie fundacyjnym czytamy: *My, obywatele wolnej, niepodległej i zjednoczonej Ojczyzny [...] jako czciciele Najświętszej Maryi Panny i Królowej Korony Polskiej ofiarowaliśmy czas, pracę, myśl i ducha naszego jako też grosz ofiarowany ku czci i chwale Matki Bożej i po wieczne czasy Królowej Polskiej*¹¹⁵.

Pierwszymi inicjatorami powstania tego dzieła byli ks. dziekan Michał Miksiewicz i naczelnik miejscowej stacji PKP Mieczysław Piszczyk. Następnie do nich dołączyli: dyżurny ruchu Antoni Politowski i kierownik pociągów Jan Boryło. Wyżej wymienieni, w czasie wspólnego opłatka, który odbywał się w miejscowej szkole w dniu 11 stycznia 1925 roku, wraz z Edwardem Cichobłazińskim i Józefem Ederem powołali Tymczasowy Komitet Budowy Figury, na czele którego stanął naczelnik stacji Mieczysław Piszczyk. On to wykonał projekt oraz zamówił figurę u znanego przemyskiego architekta inż.

Fot. nr 33

¹¹³ Fotografia nr 33.

¹¹⁴ *Akt fundacyjny i budowy figury Najświętszej Panny Maryi Niepokalanego Poczęcia w Żurawicy*, Archiwum Parafialne Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Żurawicy.

¹¹⁵ Tamże.

Stanisława Majerskiego w Przemyślu. Pierwsze pomiary i prace zaczęły się 14 stycznia 1925 roku. Dzięki wysiłkowi kolejarzy, prace przy budowie postumentu postępowaly bardzo szybko. Jak zaznaczono w Akcie fundacyjnym, 86% kolejarzy deklarowało pracę, składki pieniężne, jak również materiały w naturze¹¹⁶. Uczciwie należy zaznaczyć, że oprócz kolejarzy wkład w budowę figury mieli także inni mieszkańcy Żurawicy oraz Bolestraszczyce¹¹⁷.

W dniu 1 lutego 1925 roku odbyło się pierwsze zgromadzenie kolejarzy, którzy deklarowali ofiary. Wtedy to również powołano stały Komitet w składzie: Mieczysław Piszczek – przewodniczący, Józef Karut, Piotr Boryło, Ignacy Krzyk, Stanisław Głowacz, Piotr Wardęga, Michał Partyka, Szymon Mech, Edward Cichobłaziński, Antoni Politowski, Józef Mikosz, Piotr Majcher, Jan Boryło. Do komisji rewizyjnej wybrano: ks. Ludwika Wasylewicza, Michała Wardęgę i Władysława Juchę. Wszyscy wyżej wymienieni podjęli trud kierowania pracami przy budowie postumentu¹¹⁸.

Dzięki wysiłkowi kolejarzy i mieszkańców Żurawicy główne prace ukończono 4 kwietnia 1925 roku¹¹⁹. Osadzenia figury, która liczy 230 cm wysokości¹²⁰, dokonano w dniu 1 maja 1925 roku. Na postumencie, zgodnie z decyzją Walnego Zgromadzenia, umieszczono napis: *Pod Twoją obronę uciekamy się, zaś na podstawie obelisku: Za duszpasterstwa ks. Miksiewicza – staraniem kolejarzy 1925*¹²¹. W dniu 3 maja 1925 roku poświęcono figurę¹²².

Tak ukończono dzieło, które przez lata, do dnia dzisiejszego, świadczy o wierze, ofiarności oraz czci kolejarzy i mieszkańców Żurawicy dla Matki Bożej. Podsumowując pragnę przytoczyć piękne zdanie, które wieńczy Akt fundacyjny: *W końcu wyrażają podpisami życzenie, by dziatwa wychowana w wierze Ojców swych, otoczyła czią figurę i w soboty paliła znicz ofiarny w latarni na postumencie*¹²³.

---

¹¹⁶ Tamże.

¹¹⁷ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

¹¹⁸ Ks. M. Hofman, *85 rocznica poświęcenia figury Matki Bożej na rondzie w Żurawicy*, s. 25.

¹¹⁹ Tamże.

¹²⁰ B. Rachwał, *dz. cyt.*, s.

¹²¹ Ks. M. Hofman, *85 rocznica poświęcenia figury Matki Bożej na rondzie w Żurawicy*, s. 25.

¹²² Tamże.

¹²³ *Akt fundacyjny i budowy figury Najświętszej Panny Maryi Niepokalanego Poczęcia w Żurawicy*.

34. Kapliczka Św. Józefa – Żurawica, ul. Św. Józefa 4

Ks. prałat Stanisław Burczyk, po wybudowaniu nowej, murowanej plebanii, w 1982 roku uzyskał zgodę z Kurii Biskupiej w Przemyślu na rozebranie poprzedniej. Po uporządkowaniu placu, w miejscu dawnej plebanii została postawiona figura św. Józefa, jako podziękowanie za dzieło budowy. Od 1982 roku do 2003 roku figura ta zdobiła plac plebański. Ponieważ figura była betonowa, to wpływ czasu szybko czynił widzialne znaki zniszczenia.

Fot. nr 34

Ks. prałat Aleksander Zajac, podejmując myśl remontu budynku gospodarczego z przeznaczeniem go na spotkania grup parafialnych i mieszkania dla księży emerytów (dla ks. prałata Stanisława Burczyka i w przyszłości dla siebie), w fundamenty remontowanego budynku włożył zniszczoną figurę św. Józefa, nadając powstającemu obiektowi imię „Dom Św. Józefa”.

W 2006 roku, po zakończeniu prac budowlanych, przed nowo wyremontowanym budynkiem, od strony drogi prowadzącej z ronda do cmentarza, ks. prałat Aleksander Zajac postawił nową figurę św. Józefa¹²⁴, wykonaną z masy żywicznej. Została ona umieszczona na cokole betonowym, obłożonym piaskowcem. Jest to widzialny znak wdzięczności za szczęśliwie ukończoną budowę.

Opiekę nad otoczeniem i samą figurą sprawuje Róża Różańcowa imienia św. Józefa¹²⁵.

¹²⁴ Fotografia nr 34.

¹²⁵ Relacja ks. proboszcza Mariana Hofmana, 21 marca 2014 roku.

Krzyże, kapliczki i pomniki przydrożne w Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Boboli w Żurawicy

Fot. nr 35

35. Krzyż – Żurawica, ul. 3 Maja 2

A

Na posesji przy ul. 3 Maja 2, przy skrzyżowaniu dróg Rzeszowskiej, Ojca Świętego Jana Pawła II, Przemyskiej i 3 Maja stoi drewniany krzyż¹²⁶, zwrócony w stronę ulicy Rzeszowskiej, o wysokości 300 cm i rozpiętości ramion – 100 cm. Został on postawiony przez Janinę Przybyś, na początku lat siedemdziesiątych XX wieku, jako wotum dziękczynne za uratowanie życia córce, która w tym miejscu uległa poważnemu wypadkowi¹²⁷.

36. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. 3 Maja 122

Przy ulicy 3 Maja stoi kapliczka poświęcona Matce Bożej Niepokalanie Poczętej¹²⁸. Jej fundatorem był Mateusz Mazurek. Postawił ją przed I wojną światową, ale nie wiadomo w jakiej intencji. Podczas II wojny światowej uległa ona zniszczeniu i po wojnie została odbudowana. Kapliczka ma około 270 cm wysokości i około 110 cm szerokości. Zbudowana jest z cegły i otynkowana, dach jest czterospadowy, w kształcie ostrosłupa, pokryty ocynkowaną blachą i zwieńczony 15-cm krzyżem. Figura Matki Bożej o wysokości 72 cm jest umieszczona w oszklonej niszy o wymiarach 50 cm na 96 cm. Wykonana została z gipsu. Fundator przywiózł ją z Kalwarii Paławskiej. Obecnie kapliczką opiekuje się Zdzisława Kucharska¹²⁹.

Fot. nr 36

¹²⁶ Fotografia nr 35.

¹²⁷ Relacja Elżbiety i Zdzisława Chytlów, 24 marca 2014 roku i Klary Bielas, 28 marca 2014 roku.

¹²⁸ Fotografia nr 36.

¹²⁹ A Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 53; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 27-28.

37. Krzyż – Żurawica, skrzyżowanie ulicy Pruchnickiej i Jastrzębiej

Krzyż¹³⁰ został postawiony w 2007 roku na dawnym cmentarzu żołnierzy ze 111 Bawarskiej Dywizji Piechoty, którzy w maju i czerwcu 1915 roku szturmowali i odbili z rąk Rosjan Twierdzę Przemysł, prawdopodobnie także pobliskie forty X Orzechowce i XII Werner Żurawica¹³¹.

Według relacji świadków, mieszkających w okolicy, na cmentarzu po I wojnie światowej stał żelazny krzyż na mogiłach usypanych w kształcie długich wałów. W czasie II wojny światowej żołnierz w mundurze niemieckim, prawdopodobnie syn zabitego i pochowanego w tym miejscu żołnierza, zrobił kwatery w miejsce wałów. Dbał o cmentarz, sadił kwiaty, ustawił drewniany krzyż i ławeczkę. Po II wojnie teren ten został zaniedbany i zarósł krzakami¹³².

W 2006 roku do Urzędu Gminy w Żurawicy przysłano list ze zdjęciami z Niemiec. Autor listu Hartmut Theiding prosił o zlokalizowanie grobu, przedstawionego na fotografii, na której z tablicy nagrobnej można było odczytać nazwisko. Przysłał także zdjęcie żołnierza z podpisem, że zginął w walkach o Twierdzę Przemysł. Żołnierzem tym okazał się dziadek autora listu. Członkowie Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Żurawica podjęli się zlokalizowania tego miejsca i po długich konsultacjach doszli do wniosku, że jest nim właśnie dawny, zaniedbany cmentarz na Bażantarni¹³³.

Z inicjatywą upamiętnienia tego miejsca wyszli członkowie Stowarzyszenia „Pax Vobis” Marian Garwona i Krzysztof Trojnar. Oni też byli autorami projektu krzyża i jego wykonawcami. Przy porządkowaniu terenu, ogrodzeniu go i umieszczeniu krzyża w wyznaczonym miejscu pomocą służyli im członkowie Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Żurawica: Lucjan Fac, Andrzej Kasper, Bogusław Juszczyk, Adam Szumelda, Włodzimierz Smuczek, Aleksander Bielas, Marek Kudła, Janusz

¹³⁰ Fotografia nr 37.

¹³¹ L. Fac, *Garnizon Żurawica. Zarys historii 1880-1939*, w: *Dzieje Żurawicy. Studia i materiały*, t. 1, s. 174-175; Relacja Lucjana Faca, 28 marca 2014 roku.

¹³² Relacja Andrzeja Kaspera, 28 marca 2014 roku.

¹³³ Relacja Andrzeja Kaspera, 31 marca 2014 roku.

Rabka, Henryk Stadnicki oraz Adam Rabski z Orzechowiec¹³⁴.

Chcąc pomóc wnukowi w poszukiwaniach grobu dziadka, wysłano do niego zdjęcia i opis terenu. Szybko przyszła odpowiedź z Niemiec, że zamierza on odwiedzić dawny cmentarz. W maju 2007 roku do Żurawicy przyjechał wspomniany wnuk pochowanego tam żołnierza wraz z grupą przyjaciół. Bardzo się ucieszył, że po wielu latach odnalazł grób dziadka i mógł złożyć na nim kwiaty¹³⁵.

Czarny Krzyż przeprowadził wcześniej ekshumację i szczątki poległych żołnierzy przeniósł prawdopodobnie na niemiecki cmentarz w Żurawicy. Jednak w 2006 roku podczas uporządkowania i upamiętnienia tego miejsca znaleziono jeszcze szczątki ofiar a nawet dwa ciała w całości¹³⁶.

Krzyż jest wykonany z czterech żerdzi drewnianych o wysokości 500 cm i szerokości ramion 150 cm. Umieszczona jest na nim 80-cm drewniana pasyjka, na której wyrzeźbiona jest twarz Chrystusa również projektu Mariana Garwony. Obok krzyża leży granitowy obelisk o wymiarach 100 cm na 80 cm, na którym znajduje się tabliczka z następującym napisem: „Tu spoczywają nieznanymi żołnierze wielu narodowości i wyznań polegli w walkach o Twierdzę Przemysł w latach 1914-1915. Pax Vobis. Społeczeństwo Gminy Żurawica 2007”¹³⁷.

38. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Jastrzębia 15

Przy ulicy Jastrzębiej, na posesji, której obecnie właścicielką jest Maria Chrobak, stoi kapliczka przedstawiająca figurę Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej¹³⁸, w tle zaś umieszczony jest metalowy krzyż z postacią Chrystusa Ukrzyżowanego. Została ona ufundowana w 1906 roku przez Annę i Jakuba Urbanów na chwałę Boga, bowiem taki napis widnieje na tabliczce, umieszczonej na kapliczce. Została ona wykonana z cegły, przy czym górna jej część jest otynkowana i z trzech stron przeszklona. Posiada dwuspadowy dach, pokryty dachówką. Kapliczka liczy 250cm wysokości i 90 cm szerokości¹³⁹.

¹³⁴ Relacja Lucjana Faca i Andrzeja Kaspera, 28 marca 2014 roku.

¹³⁵ Relacja Andrzeja Kaspera, 31 marca 2014 roku.

¹³⁶ Relacja Lucjana Faca, 28 marca 2014 roku.

¹³⁷ Napis na obelisku.

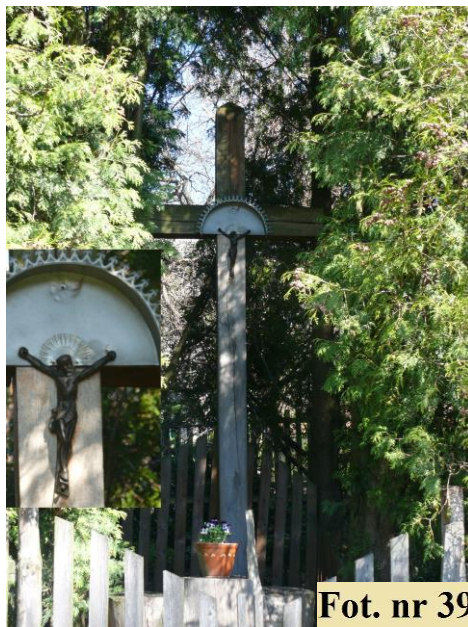
¹³⁸ Fotografia nr 38.

¹³⁹ Relacja Anny Partyka, 27 marca 2014 roku i Marii Chrobak, 28 marca 2014 roku.

39. Krzyż – Żurawica, ul. Bażantowa 8

Przy ulicy Bażantowej stoi drewniany krzyż¹⁴⁰ z metalową pasyjką. Jego fundatorami byli Michalina i Andrzej Rudkowscy, którzy w 1984 roku postawili ten krzyż, zwrócony w kierunku lasu, w celu zatarcia przykrych wspomnień z czasów wojny, ponieważ patrząc w tym kierunku ciągle wspominali lata 40-ste, kiedy to „partyzanci” przychodzili i grabili ich mienie.

Pierwszy krzyż wykonali na ich zamówienie górale, którzy budowali ich dom. Drugi krzyż (aktualny) postawiony w miejscu pierwszego zmurszałego, został zaprojektowany i wykonany przez rzeźbiarza z Przemyśla. Ma on około 330 cm wysokości i 120 cm szerokości¹⁴¹.

Fot. nr 39

40. Figura Chrystusa Frasobliwego – Żurawica, ul. Bażantowa 23

Fot. nr 40

Przy tej samej ulicy spotykamy jeszcze figurę przedstawiającą Jezusa Frasobliwego¹⁴². Wykonana jest ona z jednego kawałka drewna dębowego, pomalowanego na czarno. Została wyrzeźbiona przez artystę z Tyrawy Wołoskiej – pana Iwanickiego. Jej fundatorami są Janina i Feliks Zającowie, którzy w 1997 roku na swojej posesji postawili tę figurę, jako wotum wdzięczności za znalezienie bezpiecznego miejsca do życia, za dar szczęśliwej rodziny oraz prośbę o Boże błogosławieństwo.

Figura Jezusa Frasobliwego o wymiarach 150 cm wysokości i 60 cm szerokości, stoi na drewnianej podłodze, na czterech słupach, zabudowana jest drewnianą konstrukcją, podtrzymującą czterospadowy daszek, kryty gontem, zwieńczony drewnianym krzyżykiem. Przed figurą znajduje się parkanik o wysokości 80 cm. Całość konstrukcji liczy 300 cm. Aktu poświęcenia dokonał w 1997 roku ks. Tadeusz Ściebura – salezjanin, przyjaciel rodziny¹⁴³.

¹⁴⁰ Fotografia nr 39.

¹⁴¹ Relacja Anny Partyka, 27 marca 2014 roku.

¹⁴² Fotografia nr 40.

¹⁴³ Relacja Janiny i Feliksa Zająców, 27 marca 2014 roku.

41. Krzyż – Żurawica, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 21

W odległości 100 m od kościoła pw. św. Andrzeja Boboli na posesji państwa Faców stoi drewniany krzyż¹⁴⁴ o wysokości 330 cm i szerokości 100 cm, z żeliwną pasyjką. Nad Chrystusem ukrzyżowanym widnieje napis „I.N.R.I.”. Został on postawiony w 1983 roku z inicjatywy Zofii Fac, jako wotum wdzięczności za powrót do zdrowia córki, która uległa poważnemu wypadkowi¹⁴⁵.

Fot. nr 41

42. Krzyż misyjny z 1991 roku Żurawica, ul. Kasztanowa (teren cmentarza)

Fot. nr 42

Na terenie cmentarza stoi dębowy krzyż¹⁴⁶. (wysokości 380 cm), przeniesiony z placu kościelnego. Krzyż ten został postawiony na placu kościelnym w 1991 roku staraniem ks. prałata Stanisława Burczyka i parafian na pamiątkę Misji Świętych¹⁴⁷. Na krzyżu jest umieszczona tabliczka z napisem: „Misje parafialne od 12 do 19 X 1991 r. Poświęcenie kościoła 20 X 1991 r.”¹⁴⁸.

¹⁴⁴ Fotografia nr 41.

¹⁴⁵B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 9.

¹⁴⁶ Fotografia nr 42.

¹⁴⁷ Relacja Genowefy Fudali, 23 marca 2014 roku; B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 9.

¹⁴⁸ Tabliczka informacyjna na krzyżu.

43. Krzyż misyjny z 1995 roku – Żurawica, plac kościelny

Fot. nr 43

Na placu kościelnym, po lewej stronie stoi krzyż misyjny¹⁴⁹. Jest on wykonany z drewna dębowego i ma około 500 cm wysokości. Został postawiony

w 2014 roku na pamiątkę Misji Świętych, które przeżywali parafianie w dniach od 10 do 16 maja 2014 roku. Słowo Boże w tym czasie głosili księża Michalici, o czym świadczy napis na krzyżu. Fundatorem jego była rodzina Kucharskich. Umieszczono go na miejscu poprzedniego krzyża misyjnego¹⁵⁰.

44. Pomnik św. Jana Pawła II – Żurawica, plac kościelny

Podobnie jak w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP również parafia pw. św. Andrzeja Boboli ufundowała pomnik poświęcony wielkiemu Polakowi, św. Janowi Pawłowi II¹⁵¹. Jego fundatorami byli parafianie wspólnie z ówczesnym ks. proboszczem Markiem Boratynem. Figura papieża została wykonana z żywicy epoksydowej. Ma 180 cm wysokości. W marcu 2011 roku została przywieziona do parafii ze Śląska. Staraniem parafian i ks. proboszcza Adama Boruty została ona umieszczona na granitowym cokole¹⁵².

Fot. nr 44

¹⁴⁹ Fotografia nr 43.

¹⁵⁰ Relacja ks. proboszcza Pawła Jana Koniecznego, 23 maja 2014 roku.

¹⁵¹ Fotografia nr 44.

¹⁵² Relacja ks. Marka Boratyna, 22 marca 2014 roku.

Fot. nr 45

45. Kapliczka Matki Boskiej Królowej Wszechświata – Żurawica, ul. Leśna 18

Przy ulicy Leśnej, w ogródku państwa Chytlów stoi kapliczka Matki Boskiej Królowej Wszechświata¹⁵³. Została ona postawiona w 1985 roku. Jej fundatorem był Zdzisław Chytle. Figura Matki Boskiej Królowej Wszechświata stoi na cokole w kształcie kuli ziemskiej, wykonanym przez fundatora z betonu, na którym jest umieszczona mapa świata. Początkowo figura Matki Bożej była wykonana z gipsu, obecna jest z tworzywa sztucznego, z żywicy. Wysokość figury wynosi 120 cm a cokołu 50 cm. Kapliczka została postawiona w intencji rodziny i łaski zdrowia jej członków¹⁵⁴.

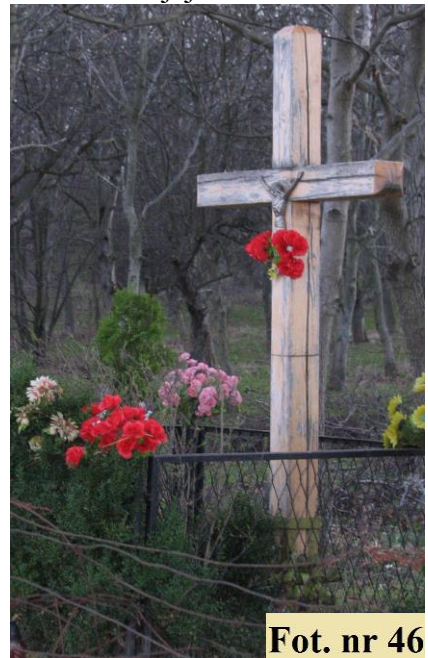
46. Krzyż – Żurawica – w ogrodzie, pod lasem

W ogrodzie, należącym ongiś do Włodzimierza Kopki, przed II wojną światową został postawiony krzyż¹⁵⁵. Jednak nikt dzisiaj nie pamięta, kiedy to dokładnie nastąpiło i na jaką intencję¹⁵⁶. Następnie posiadłość przeszła w ręce Jana Lisa, który w latach pięćdziesiątych w tym samym miejscu postawił nowy krzyż, wykonany przez Jana Makarańczyka¹⁵⁷.

Omawiany krzyż był zbudowany z drewna o wysokości 360 cm, pasyjka liczyła około 30 cm i została wykonana z żeliwa. Podstawa krzyża była betonowa¹⁵⁸.

W 2008 roku parafianie: Krzysztof Smuczek, Tomasz Podolak, Jan Kucharski, Stanisław Sielski oraz Maria i Rafał Korczyńscy ufundowali i postawili nowy krzyż. Został on wykonany z drewna dębowego, o wysokości 250 cm i rozpiętości ramion 150 cm. Na krzyżu jest umieszczona metalowa pasyjka.

Aktu poświęcenia dokonał w czerwcu 2008 roku ks. proboszcz Marek Boratyn¹⁵⁹.

Fot. nr 46

¹⁵³ Fotografia nr 45.

¹⁵⁴ Relacja Zdzisława Chytle, 23 marca 2014 roku.

¹⁵⁵ Fotografia nr 46.

¹⁵⁶ Relacja Stanisława Woźniaka, 28 marca 2014 roku.

¹⁵⁷ Relacja ks. Stanisława Bureczyka, 2002 rok, przekazana przez Agatę Wołk-Potoczną, 22 marca 2014 roku.

¹⁵⁸ B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 9.

¹⁵⁹ Relacja Marii i Rafała Korczyńskich, 23 marca 2014 roku.

47. Kapliczka Matki Bożej Częstochowskiej – Żurawica, ul. Macieja Rataja 58

Przy ulicy Macieja Rataja, na parceli należącej obecnie do Magdaleny i Grzegorza Makarańczyk stoi kapliczka poświęcona w czasie jej powstania Matce Bożej Leżajskiej a obecnie Matce Bożej Częstochowskiej¹⁶⁰. Została ona wzniesiona w 1923 roku przez Kazimierza Szeligę w podziękowaniu za szczęśliwy powrót z I światowej¹⁶¹.

Kapliczka zbudowana jest z cegły i otynkowana. Ma ona 300 cm wysokości i 150 cm szerokości. Dach jest w kształcie ostrosłupa, pokryty blachą. Na szczycie dachu znajduje się krzyż, drzwi wykończone są żelazną ramą i oszklone szybą¹⁶².

W 2010 roku Urszula i Józef Makarańczyk przeprowadzili generalny remont kapliczki oraz zamienili zniszczony obraz Matki Bożej Leżajskiej na Matki Bożej Częstochowskiej, który był ich prezentem ślubnym. Obok tego głównego obrazu w kapliczce znajduje się również krzyż, odnowiony przez Grzegorza Makarańczyka oraz figurka Matki Bożej Niepokalanie Poczętej i Serca Pana Jezusa¹⁶³.

¹⁶⁰ Fotografia nr 47.

¹⁶¹ Relacja Heleny Dybek, 22 marca 2014 roku.

¹⁶² A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 52-53.

¹⁶³ Relacja Magdaleny Makarańczyk, 2 kwietnia 2014 roku.

Fot. nr 48

48. Krzyż – Żurawica, ul. Macieja Rataja 30

Przy ulicy Macieja Rataja stoi drewniany krzyż¹⁶⁴. Jego fundatorem był w latach 60-tych XX wieku ówczesny właściciel posesji Stanisław Chuchra. Postawił go w intencji jedności i zgody w rodzinie. Krzyż ma 250 cm wysokości i 100 cm szerokości¹⁶⁵.

49. Kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej – Żurawica, ul. Wincentego Witosa 32

Kolejną kapliczkę poświęconą Matce Bożej Niepokalanie Poczętej¹⁶⁶ spotykamy przy ulicy Witosa na posesji należącej obecnie do państwa Grędów. Została ona wybudowana w 1918 roku w podziękowaniu za otrzymane łaski. Prawdopodobnie było to uzdrowienie z ciężkiej

choroby lub szczęśliwy powrót w rodzinne strony z wojny. Zbudowana jest z cegły i otynkowana. Ma 250 cm wysokości i 100 cm szerokości. Posiada dwuspadowy, drewniany dach, pokryty blachą. Drzwi kapliczki mają metalową ramę i są oszklone szybą. Figura Matki Bożej jest wykonana z gipsu¹⁶⁷. Kultem otaczana jest NMP Niepokalanie Poczęta, ale w kapliczce obecnie znajdują się jeszcze figury Serca Pana Jezusa i Serca Maryi. Na tylnej ścianie wisi krzyż, na bocznych zaś obraz św. Jana Pawła II i Matki Bożej Karmiącej¹⁶⁸.

Fot. nr 49

¹⁶⁴ Fotografia nr 48.

¹⁶⁵ Relacja Franciszka Błachuta, 29 marca 2014 roku.

¹⁶⁶ Fotografia nr 49.

¹⁶⁷ A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 52.

¹⁶⁸ Relacja Agaty Wołk-Potocznej, 29 marca 2014 roku.

50. Krzyż– Żurawica, ul. Przemyska 4

Przy ulicy Przemyskiej, przy skrzyżowaniu z ulicą Wincentego Witosa na posesji Henryka Polniaka stoi krzyż¹⁶⁹, postawiony w 1917 roku przez Kazimierza Szelię, jako wotum wdzięczności za powrót z wojny. Był to krzyż drewniany na podmurówce, pomalowany na kolor ciemnobrązowy, ze srebrną pasyjką¹⁷⁰.

Obecnie krzyż jest odnowiony i ma około 550 cm wysokości i 150 cm szerokości. Pasyjka (wysokości 180 cm) wykonana jest ze specjalnego tworzywa, które nie ulega zniszczeniu na skutek zmian pogodowych. Całość krzyża zwieńczona jest zadaszeniem. Nad postacią Chrystusa znajduje się napis „I.N.R.I.”¹⁷¹. Pod pasyjką znajduje się oszklona kapliczka w wymiarach: 50 cm wysokości i 30 cm szerokości, w której umieszczona jest figurka Matki Bożej z Dzieciątkiem¹⁷².

*

W Żurawicy na terenie obu parafii, spotykamy w sumie 50 kapliczek, figur i krzyży przydrożnych, z tego na Parafię Rzymskokatolicką pw. Niepokalanego Poczęcia NMP przypada 34, a na Parafię Rzymskokatolicką pw. św. Andrzeja Boboli – 16. Parafia pw. św. Andrzeja Boboli powstała w 1992 roku, do tego czasu istniała jedna Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Gdy istniała jedna parafia do 1992 roku było w sumie tylko 27 kapliczek, figur i krzyży przydrożnych.

W parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP ufundowano 13 kapliczek poświęconych NMP Niepokalanemu Poczęciu, co z pewnością związane jest z uczczeniem patronki parafii. Matce Bożej Różańcowej i Niepokalanemu Sercu Maryi poświęcono – po 3 kapliczki, Matce Bożej Fatimskiej – dwie. Postawiono również dwie figury św. Józefa – drugiego patrona parafii. Dwie kapliczki ofiarowano

¹⁶⁹ Fotografia nr 50.

¹⁷⁰ A. Wołk-Potoczna, *dz. cyt.*, s. 55.

¹⁷¹ B. Rachwał, *dz. cyt.*, s. 9-10.

¹⁷² Relacja Agaty Wołk-Potocznej, 29 marca 2014 roku.

Jezusowi Frasobliwemu oraz po jednej Najświętszemu Sercu Jezusa i św. Florianowi. W tejże parafii na uwagę zasługują jeszcze dwa pomniki, jeden nagrobny postawiony w 1810 roku Wojciechowi Rudolfowi Horodyskiemu przez jego żonę i drugi ufundowany w 2011 roku Wielkiemu Polakowi – Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II przez parafian, jego rodaków. Postawiono tu również 6 krzyży i 15 stacji Drogi Krzyżowej.

W parafii pw. św. Andrzeja Boboli uczczono NMP Niepokalanie Poczętą za pomocą trzech kapliczek. Ufundowano je w latach 1906-1918. Pierwsza z nich przy ulicy Jastrzębiej powstała w rok po konsekracji kościoła i nadaniu imienia nowego patrona – NMP Niepokalanie Poczętej. W tym czasie był zwyczaj, że bez zezwolenia proboszcza nie można było wybudować żadnej kapliczki. Proboszcz dając takie zezwolenie dogłębnie badał powód jej stawiania i intencje fundatora. Miał on również prawo wskazać styl w jakim należało zbudować kapliczkę oraz patrona. Możliwe jest, że po ustanowieniu nowej patronki parafii – NMP Niepokalanie Poczętej, właśnie tę Patronkę wskazał proboszcz, któremu miała być ofiarowana pierwsza znana kapliczka w Żurawicy.

Po jednej kapliczce poświęcono Matce Bożej Królowej Wszechświata i NMP Leżajskiej (zamienionej później na Matkę Boską Częstochowską). Panu Jezusowi ofiarowano figurę Chrystusa Frasobliwego. Beatyfikację Ojca Świętego Jana Pawła II uczczono, stawiając pomnik jego imienia. W tejże parafii oddano cześć Chrystusowi Ukrzyżowanemu poprzez ufundowanie 9 krzyży.

Do najstarszych omawianych obiektów należy pomnik nagrobny Wojciecha Rudolfa Horodyskiego z 1810 roku, postawiony na placu kościelnym, kapliczka NMP Niepokalanie Poczętej z 1906 roku przy ulicy Jastrzębiej, kapliczka św. Floriana z 1910 roku, stojąca obok Urzędu Gminy oraz krzyż obok Jednostki Wojskowej prawdopodobnie z 1931 roku. Z kolei najmłodszymi tego typu zabytkami są dwa pomniki Ojca Świętego Jana Pawła II, postawione w obu parafiach w 2011 roku oraz stacje Drogi krzyżowej w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP.

Wierni w trudnych sprawach zwracają się do swojej Matki – Maryi, wierząc, że Ona ich nie opuści i przyjdzie im z pomocą. Podobnie proszą o pomoc i wstawiennictwo u Boga Ojca i Jego Syna – Jezusa. Po wysłuchaniu ich prośb i otrzymaniu łask stawiają, jako wotum dziękczynne kapliczki, figury i krzyże. Podobnie jest w Żurawicy. Większość postawionych obiektów kultu zostało ufundowanych, jako podziękowanie za otrzymane łaski. Wierni z obu żurawickich parafii dziękowali i dziękują Bogu, Panu Jezusowi i Matce Bożej za uratowanie życia w czasie wojny, za szczęśliwy powrót do domu z wojny, za łaskę zdrowia, za łaskę powrotu do zdrowia po ciężkiej chorobie, za uratowanie z nieszczęśliwego wypadku drogowego i powrót po nim do zdrowia, za narodziny syna, za rodzinę, dzieci, małżeństwo, za owocne misje parafialne, za Papieża Polaka i jego świętość. Równocześnie proszą o łaskę zdrowia, o Boże błogosławieństwo, o szczęśliwe życie rodzinne, o jedność i zgodę w rodzinie.